

Tarih ve Medeniyete Roman Üzerinden Yolculuk : “Ahmed Metin ve Şirzad Yahud Roman İçinde Roman” Ahmet KOÇAK*

Özet

Hatıra, iktisat, coğrafya gibi tamamen birbirinden farklı alanlardaki eserlerinin yanında sayıları elliye aşan hikâye ve roman yazmış olan Ahmet Mithat Efendi bu türün öncü isimlerindedir. Onun bütün romanları ve hikâyeleri Osmanlı Türkçesi’nden bugünkü alfabeyle aktararak yayımlanmıştır. Bunlardan birisi de *Ahmed Metin ve Şirzad*’tır. Ahmet Mithat bu romanını, daha önce yalnızca kitaplardan, ansiklopedi ve turist rehberlerinden okuduklarıyla tanıdığı Avrupa’ya seyahatinden (1889) hemen sonra, Avrupa’ya karşı İslâm ve Türk medeniyetinin üstünlüğünü ortaya koyma amacıyla yazmıştır. Yazılış amacının yanı sıra *Ahmed Metin ve Şirzad*’ı önemli kılan iki hususiyet daha vardır: Birincisi bizzat yazar tarafından başlıkta da “roman içinde roman” diye ifade edildiği gibi, üç hikâyenin bir çerçeve hikâye içinde işlenmesi, ikincisi de tarih, seyahat, mitoloji, eğitim, ekonomi gibi çok farklı konulara yer vermesidir. Bu makaledeki değerlendirmelerde, *Ahmed Metin ve Şirzad*’ın çift sütun halinde 727 sayfa olarak yayımlandığı hali esas alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Ahmed Metin ve Şirzad*, Neofari, tarih, seyahat, medeniyet.

Journey Through Roman History And Civilization : “Ahmed Metin ve Şirzad Yahud Roman İçinde Roman” Ahmet KOÇAK

Abstract

Having written over 50 novels and short stories in addition to his books in the areas which are completely different from each other such as memoirs, economy and geography, Ahmet Mithat Efendi (ö.1912) is a leading writer in the field of novel(s) and short stories. His novels and stories have been transliterated from Ottoman Turkish (Arabic) script into Latin script and published. One of them is *Ahmed Metin ve Şirzad*. Ahmet Mithat wrote this novel immediately after his traveling to Europe (1889) which had known until that time only thorough books, encyclopedias and tourist guides, and his aim was demonstrating the superiority of Islamic and Turkish civilization against European one. In addition to its aim *Ahmed Metin ve Şirzad* is also important for two reasons: Firstly its style of narrating three stories within a single frame story which named by the author himself in the title as “novel in novel”, and secondly its dealing with very different issues such as history, travel, mythology, education and economy. This article aims to examine *Ahmed Metin ve Şirzad* according to its original version published in 727 pages in two columns.

Keywords: *Ahmed Metin ve Şirzad*, Neofari, history, travel, civilization.

* Dr., Kocaeli Üniversitesi Türk Dili Bölümü - KOCAELİ